

gora; momentele de demonstrație comică ale lui Korcmáros Jenő. Dar nu consemnarea interpretărilor bune are importanță, ci faptul că, împreună, ele dovedesc existența unui adevărat spirit de echipă.

Este reconfortant să cunoști, într-o regiune îndepărtată și într-un teatru destul de izolat, care lucrează în condiții nu tocmai ușoare, un organism artistic bine cimentat și tenace. Poate cel mai frumos elogiu care se poate aduce actorilor și regizorilor de la Satu Mare este însăși relatarea istoriei lor: dacă amintim că teatrul a străbătut o perioadă de îndoieli și nesiguranță, atunci când directorii de scenă l-au părăsit, deci când rămăsesse, practic, fără un nucleu de conducere artistică, și că această perioadă nu a dispersat forțele trupei, ci a evidențiat rezistența lor, trebuie să recunoaștem că avem de-a face cu un colectiv puternic. Acum s-au cristalizat toate premisele unui nou avânt, și este posibil ca acest teatru, care nu are nici treizeci de actori, să intre pe făgașul unei ascensiuni și mai interesante, de aici înainte.

Vorbim atita despre echipa teatrală, dar mai mult ca despre un scop greu de atins și nebulos. Experiența de la Satu Mare convinge, neostentativ și ocolind frazeologia goală, că acest deziderat poate fi realizat, chiar în condiții modeste de lucru, chiar fără avantajele pe care le au teatrele mari. Echipa poate să devină realitate concretă, dacă există talent, bună-credință și, mai ales, dacă se lucrează cu tenacitate.

A. M. N.

Botoșani

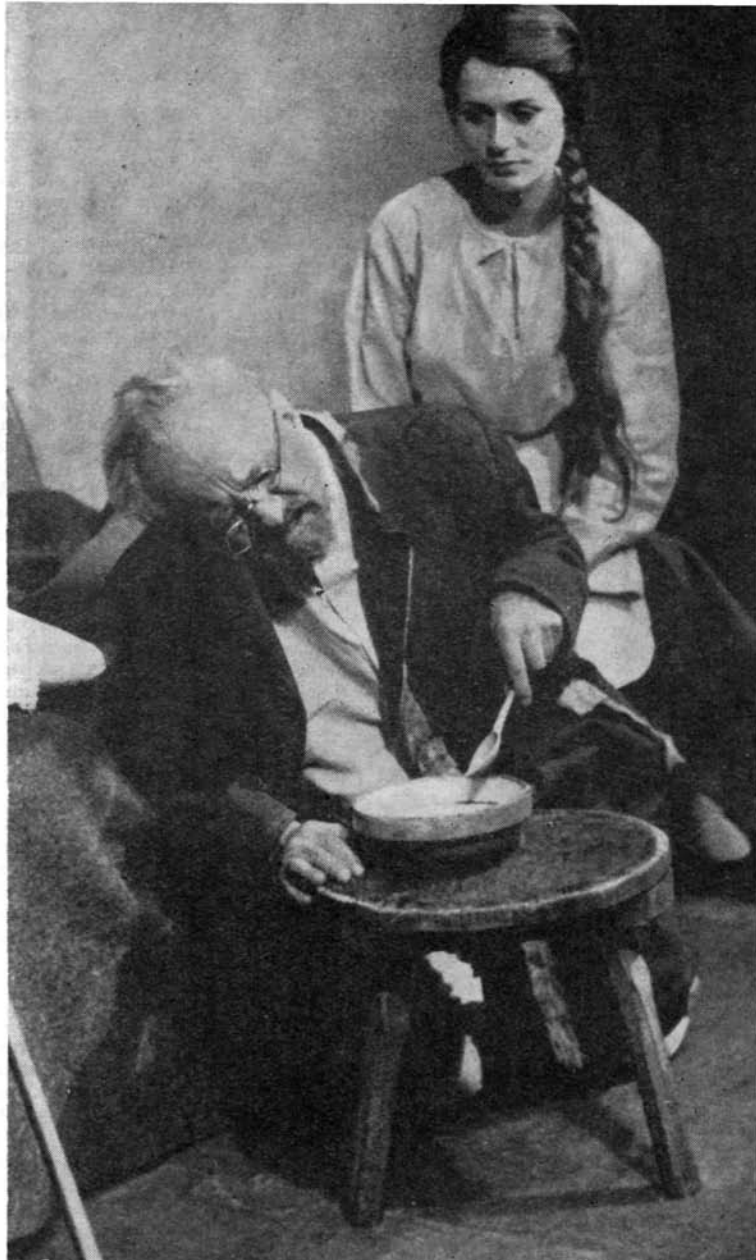
Oraș cu veche tradiție culturală, Botoșanii inspiră mai întâi revelația evocărilor. Aici au avut loc, printre primele reprezentații teatrale în limba română, spectacolele prezentate în 1838 de Costache Caragiale; aici se încheie cariera de suflor a lui Mihai Eminescu, prins și readus de tatăl său la Ipotești, pe când pribegea în turneu cu trupa lui Mihail Pascaly; foarte aproape de aici, în cetatea de scaun a Sucevei, a trăit și a luptat, cu patru secole în urmă, falnicul domn moldovean Ștefan cel Mare. Evocarea celor doi „luceferi“ ai neamului românesc are astfel o pronunțată rezonanță solemnă, cu atât mai mult pentru artiștii de astăzi, care au obținut cu *Apus de soare* un succes de prestigiu al teatrului, cu *Eminescu*, succes de reprezentații. Cronicarul care n-a fost martorul acestor manifestări recunoaște că a pierdut astfel două elemente prețioase pentru definirea profilului tinărului teatru din Botoșani, care poartă numele lui Mihai Eminescu.

***

Tinăr, pentru că teatrul a luat ființă în 1958 și se află deci abia la a șaptea stagiune; pentru că directorul său, Corneliu Revent, este cel mai tinăr conducător de teatru din țară, pentru că media de vîrstă a colectivului poate fi o chezașie în această privință și, în sfîrșit, pentru că ambianta somptuoasă și modernă a sălii (aici, în orașul cu tradiția sălilor de teatru) iradiază un sentiment proaspăt, tineresc și tonifiant. Colectivul sărbătorește anul acesta două mii de spectacole de la înființarea sa — un sfert dintre ele prezentate la sate — uneori în comune unde niciodată n-a pătruns un colectiv teatral. Din cele 57 de premiere 32 sînt titluri românești (9 clasice, 23 contemporane), printre ele figurînd Ion Luca Caragiale, cu aproape toată dramaturgia sa, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Mihail Sebastian, Mircea Ștefănescu, Al. Voitin, Aurel Baranga, Al. Mirodan etc. Alcătuirea unui repertoriu „de largă accesibilitate și educație cetățenească“ a fost și rămîne preocuparea primordială a acestui colectiv.

A șaptea stagiune încearcă să se recomande, astfel, prin cele șapte piese: *Arcul de triumf* (Aurel Baranga), *Marele fluviu își adună apele* (Dan Tărchilă), evocări ale luptei comuniștilor în ilegalitate; comedia, cu rezonanțe tragice, a lui Delavrancea, *Hagi Tudose*, și cea cu refrene avîntate, romantice a lui Edmond Rostand, *Cyrano de Ber-*

Ion Stănescu (Hagi
Tudose) și Ana
Vlădescu - Aron
(Leana) în „Hagi
Tudose” de B. Și.
Delavranca

gerac; o piesă inspirată din realitățile satului nostru, *Concert sub nuci*, de Teofil Bușecan, alături de două farse, una cu nuanțe satirice, a grecului Dimitris Psathas, *Se caută un mincinos*, și alta, cu ecouri lirice, a lui Aurel Baranga, *Siciliana*. Deci, un program artistic care își propune să răspundă fidel criteriilor de accesibilitate și educație preconizate. Ce-i lipsește pentru a putea fi, în același timp, un program caracteristic ambiantei locale și generale în care trăiește și se dezvoltă colectivul? Vibrația sensibilității contemporane, spiritul noului, ecoul cuceririlor epocii în cultură și în gândirea teatrală. Nu putem avea obiecții, firește, față de nici una din piesele de mai sus, dar, la o analiză globală, faptul că singurul titlu inedit e tocmai cel al unei piese de cir-

culoare restrînsă stingherește întrucîtva, după o oarecare monotonie derivă din faptul că se lasă ca cinci titluri din șapte să illustreze numai un anumit gen, comedia, și — prea puțină ambiție — ca din patru titluri originale nici unul să nu fie mai recent și mai nou pentru spectatori. Poate vom recunoaște însă, în maniera de transpunere scenică a acestui program, elementele caracteristice noului în cultură și în gîndirea teatrală ?

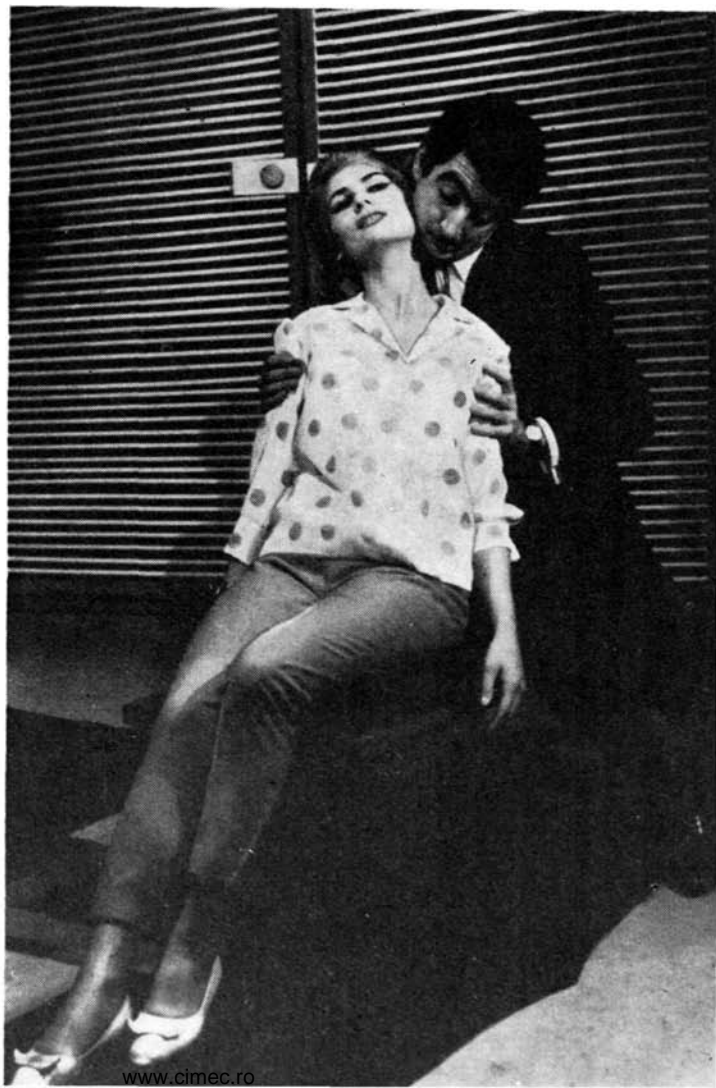
Lucian Iancu în rolul titular din „Cyrano de Bergerac” de Edmond Rostand

Din spectacolele stagiunii am văzut trei: *Hagi Tudose*, *Se caută un mincinos*, *Siciliana*, și două acte dintr-o repetiție în fază avansată cu *Cyrano de Bergerac*. Tînărul colectiv a încredințat sarcina montării spectacolelor unor regizori de prestigiu, cu experiență, în măsură a fi, în același timp, îndrumători și pedagogi autorizați ai ansamblului, ca regretatul Ion Șahighian și maestrul emerit al artei Val Mugur — vechi și conștiințioși colaboratori ai teatrului — care semnează regia la trei din cele patru spectacole enumerate (două din ele, împreună cu regizorul permanent al teatrului, Eugen Aron). Pentru aprecierea aportului direct al lui Ion Șahighian nu ne putem limita doar la spectacolul *Hagi Tudose*, ci trebuie să reamintim montările prestigioase cu *Apus de soare* și *Eminescu*; contribuția lui Val Mugur este evidentă și deplină în *Siciliana* și *Cyrano de Bergerac*. Ceea ce se reține, la comedia lui Baranga, este surdina aplicată efectelor facile și zgomotoase, la care s-ar fi putut preta o interpretare pripită. Spectacolul are o pronunțată nuanță lirică, urmărirea aspirațiilor morale și sentimentale ale personajelor fiind mai semnificativă decît accentuarea anacronismului acestor aspirații față cu situațiile respective. Verva comică însă nu s-a mai manifestat din plin, iar tentativa de supralicitare a textului s-a răzbuhat prin monotonia din jocul unor interpreți. În *Cyrano de Bergerac* se reține măsura în investigația psihologică și străduința de a da personajelor prestanță, bun-gust, rafinament. Investigația analitică, asociată unei tentative ușor lirizante, predomină și în comedia *Se caută un mincinos*, a cărei regie o semnează Eugen Aron. O subliniere satirică bine diferențiată, care să stimuleze dezvoltarea vicilor structurale ale personajelor, ar fi fost de preferat aici investigației amintite; ea ar fi sporit evident dinamismul și savoarea comediei.

Compartimentul care izbutește să răspundă mai inspirat exigențelor noului este deocamdată, după părerea noastră, cel scenografic. Precizăm că în schema teatrului nu figurează nici un scenograf permanent, ceea ce înseamnă că aici e necesar să se asigure pentru fiecare montare cîte o colaborare dinafară. Teatrul a găsit cîteva peneluri pline de fantezie, care reprezintă personalitatea unor tineri în plină afirmare, frămîntați

de căutări și idei originale : Constantin Russu, semnatarul unor decoruri și schițe de costum elegante, frumoase, bogate în culori la *Cyrano de Bergerac* și de o savuroasă expresivitate comică la *Siciliana*; Hristofenia Cazacu, al cărei decor pentru *Se caută un mincinos* are luminozitate și grație ; Vasile Roman, scenograf talentat și întotdeauna prompt în soluții, care a conceput pentru actul al treilea din *Hagi Tudose* un cadru de autentic pitoresc, însă mai sărăcăcios în celelalte, și mai cu seamă în sugerarea „sărăciei” eroului principal.

Din cel mai sensibil (și mai critic) compartiment — actorii, ne-au reținut atenția câteva interpretări valoroase. Una dintre ele, poate cea mai complexă și caracteristică, este aceea a lui Ion Stănescu în rolul titular din *Hagi Tudose*. Actorul și-a compus personajul cu minuțiozitate de bijutier, creînd eroului avar o fizionomie originală, de un profund dramatism, de o puternică expresivitate realistă. Aceeași expresivitate, căreia îi adăugăm o marcată prestanță și concentrare, definește profilul scenic al Roxanei din *Cyrano de Bergerac*, conturat de actrița Elisabeta Preda de la Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București, adusă special în reprezentație. Un actor original și foarte talentat din tînăra generație este Corneliu Revent, pe care l-am văzut aici în

Ana Vlădescu-Aron (Doamna Tzeni) și Lucian Iancu (Theodoros) în „Se caută un mincinos” de Dimitris Psathas

rolul — de făgăduințe comice certe — al lui Tiberiu Cezar Sicoșan din *Siciliana* (creionat subtil, atent, prin nuanțe de umor inteligent). O reală speranță se anunță a fi Lucian Iancu, care, la prima lui stagiune profesională, ne-a apărut echilibrat și cu o anumită ținută stilistică în Thodoros din *Se caută un mincinos* și ne-a lăsat să întrezărim rezultate asemănătoare în *Cyrano*, pentru care dispune, de altfel, și de un fizic extrem de expresiv. Colegul său de promoție Mircea Crețu făgăduiește o creație interesantă în rolul lui Cristian din piesa lui Rostand și are în Bebe, din *Siciliana*, câteva momente de sinceritate, la care, din păcate, renunță însă repede pe parcursul spectacolului. Să mai menționăm dintre tineri pe Despina Prisăcaru, care știe să caracterizeze măsurat și inteligent un portret (Fifica Profirel din *Hagi Tudose*) și anunță o realizare meritorie în dublura Roxanei, și pe Ana Vlădescu-Aron, care în *Leana* din piesa lui Delavrancea este mai aproape de posibilitățile ei decât în rolurile de cochetă, mai mult sau mai puțin naivă, din comedii pe care le-a mai interpretat. În rest, contribuții fără personalitate distinctă, stângăcii în mișcare și defecte de dicțiune, la care se adaugă și o pronunțată doză de manierism scenic. Nu exagerăm afirmând că cerința vitală a teatrului din Botoșani o constituie revizuirea riguroasă a efectivului de actori și împropiata lui cu forțe noi, încetățenirea unui climat de studiu și emulație profesională, în măsură să determine o creștere categorică, din punct de vedere calitativ, a randamentului spectacolelor. S-au făcut, în această privință, câteva tentative laudabile, prin aducerea unor actori de prestigiu ai scenelor noastre, cărora li s-au încredințat rolurile principale în diferite piese: Emil Botta (Ion din *Năpasta*); Eftimie Popovici (Eminescu); acum, Elisabeta Preda în rolul amintit și Tatiana Iekel (Caterina din *Marele fluviu*). Sînt colaborări prețioase, pe care colectivul își propune să le susțină și în viitor, dar ele nu rezolvă, firește, problemele atît de acute ale dezvoltării profesionale a ansamblului. La ora actuală, el este unul din puținele, dacă nu chiar singurul, format pe jumătate din actori cu studii de specialitate, cealaltă fiind lipsită de calificare corespunzătoare. Consecințele se resimt: au fost și continuă să fie dese fluctuații în sinul colectivului, au fost și continuă să fie vitrege condiții de cazare pentru aceștia, a fost și mai continuă să fie un scăzut nivel de cultură scenică a ansamblului. O inexplicabilă blazare, o tendință de moderație și modestie se manifestă încă față de meșteșug, ceea ce nu prea pare a fi deloc indicat pentru un colectiv tînăr căruia i se deschid perspective de bună dezvoltare.

C. Paraschivescu

Oradea

La Oradea, la 600 de kilometri de Capitală — ceea ce pentru un „T.U.“ nu înseamnă nici două ore de zbor —, am auzit vorbindu-mi-se prea ades despre „izolarea“ în care se simte teatrul.

Despre teatrul din Oradea s-a vorbit de multe ori și s-a vorbit de bine. Și atunci cînd tineri actori și regizori de talent, ca Radu Penciușescu, Valeriu Moiescu, Andrei Brădeanu, Vera Varzopov, Cristina Tăcoi, Ion Marinescu, Jean Săndulescu, Eugen Țugulea dădeau spectacole de prestigiu, ca *Ciocîrlia*, *Aristocrații*, *Poveste din Irkutsk*, *Cyrano de Bergerac* sau *Uisul unei nopți de vară*; și atunci cînd spectacolul cu *Citadela sfărîmată*